

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาโลกเขาปากกัดตีนถีบกันนะ โลกนี้ปากกัดตีนถีบเพื่อความดำรงอยู่รอดของชีวิต แต่ถ้าเราล่ะ? เราจะประพฤติปฏิบัติ เราจะประพฤติปฏิบัติเพราะเราเห็นโทษของวัฏสงสาร นี่ถ้าเกิดแก่ เจ็บ ตาย มันมีการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เราจะเวียนตายเวียนเกิดอยู่อย่างนี้ ถ้าเวียนตายเวียนเกิดอยู่อย่างนี้ ชีวิตเราทั้งชีวิตเราก็คุ้มค่าแล้ว เราคุ้มค่าเพราะเราพิสูจน์แล้ว ใจว่าชีวิตคือแบบนี้ แล้วถ้าเกิดอีกก็จะเป็นแบบนี้ การเกิดอีกก็จะเป็นแบบนี้ แต่เวลาเกิดอีกเป็นแบบนี้คนเขาอยากเกิด คนหวังนะว่าอยากเกิด แล้วถ้ามันไม่เกิดเราไปอยู่ที่ไหน?

ถ้ามันไม่เกิดนะ สิ่งที่ไม่เกิดมันอยู่ของมันด้วยความสงบรวมเย็น ถ้าความสงบรวมเย็น คุณติเวลาเทวดา อินทร์ พรหมเขาไม่มีร่างกาย เขาไม่ต้องหาอาหารกินนะ เขามีอัมฤตย์ของเขา เขาได้บุญกุศลของเขา เขาถึงมาเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เขามีอัมฤตย์ของเขา แต่การอัมฤตย์แบบนั้นมันก็มีวาระของเขา คือหมดอายุขัยของเขา เขาก็ต้องเวียนตายเวียนเกิดเหมือนกัน

การเวียนตายเวียนเกิดเหมือนกัน เทวดา อินทร์ พรหมเวลาเขาจะมาเกิดเขามาเกิดเป็นมนุษย์ เห็นไหม เกิดเป็นสัตว์ เป็นนรกอเวจีเขาก็เวียนตายเวียนเกิดเหมือนกัน ทีนี้เวียนตายเวียนเกิดนี่ผลของวิญญูะ มนุษย์เกิดมา เห็นไหม ปากกัดตีนถีบนะ เราก็ลำบากลำบากพอสมควร เราลำบากพอสมควรนะ เรื่องลำบากของร่างกาย เรื่องของใช้แรงงานอย่างหนึ่ง เรื่องการวิตกกังวล เรื่องความบีบคั้นในหัวใจ นั่นก็เป็นความทุกข์ความยากอีกอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งนี่ผลของวิญญูะ

ถ้าผลของวิญญูะนะ นี่เราเชื่อนะ เราเชื่อในพุทธศาสนา เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา ศาสนาสอนว่าอย่างไร? ศาสนาสอนตั้งแต่พื้นๆ ใจ ถ้าจิตใจของคนเป็นสาธณะจิตใจของคนไม่เอาเปรียบใคร เราไม่เบียดเบียนใคร เราอยู่ในสังคมนี้เราพออยู่ได้ แต่ถ้าเราเอาเปรียบเขา เราทำลายสังคม ไปอยู่ไหนๆ เขาก็ไม่พอใจทั้งนั้นแหละ

นี่พูดถึงพื้นๆ พื้นๆ ถ้าจิตใจของเรา เราเสียสละของเรา นี่เรื่องกระทบกระทั่งกันเป็นเรื่องธรรมดา ลึนกับพื้นมันก็มีของมันธรรมดาใช้ไหม? แต่คำว่าธรรมดานะ ธรรมดาของเราเรามี

สติปัญญา แต่เขาไม่ธรรมดา เพราะเขาตั้งใจเพื่อผลประโยชน์ของเขาตลอดไป คนเห็นแก่ตัว มันเห็นแก่ตัวตลอดไป อยู่ที่ไหนก็ไม่มีความสุขทั้งนั้นแหละ เพราะเขา เห็นไหม เวลาเราเหนื่อย ยากมานี้ ปากกัดตีนถีบเพื่อร่างกายอย่างหนึ่ง เวลาเราบิบบิ้นในหัวใจ วิตกกังวล ความทุกข์ในใจเป็นอีกอย่างหนึ่ง สมบัติพัสถานจะมากมายขนาดไหนมันก็เศร้าหมอง จิตใจมันก็ทุกข์

ฉะนั้น คนที่เขาเบียดเบียน คนที่เขาเอาแต่ได้ มันไม่มีวันพอหรอก มันยิ่งกว่าอีก มันทำลายตัวมัน ทำลายหัวใจอันนั้นไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกนะ “สิ่งใดทำแล้ว เสียใจภายหลัง สิ่งนั้นไม่ดีเลย” แต่เวลามันต้องการ มันเบียดเบียน มันเอาทั้งนั้นแหละ แล้วมันก็ไปเสียใจภายหลัง เห็นไหม เอามาทำไม? เอามาแล้วก็มีรักษามัน เป็นจี๋ข้ามัน ใฝ่มันอยู่นี้เอามาทำไม? ถ้าพออยู่พอกินมันก็พอแล้ว แต่จิตใจมันไม่ยอม จิตใจมันรับไม่ได้ มันจะต้องอยู่บนหัวคน

นี่พูดถึงเวลาความพินทุๆ นะ ถ้าพินทุๆ นี้เรื่องของทางโลก แล้วเวลาทางธรรมละ? นี่เกิดมาเป็นอริยทรัพย์ ความเกิดมาเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เพราะมนุษย์เกิดมามีสมอง มีสติเสรีภาพ แล้วเกิดมาพบพุทธศาสนา นี่ถ้าพุทธศาสนาอยู่ที่เราจะเลือกใจ จะเลือกเดินทางเส้นไหนละ? ถ้าเลือกเดินทางโลก เราก็ต้องอยู่กับโลกไปโดยมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหล่อเลี้ยงชีวิตของเราไป ถ้าเราจะเดินทางธรรม คฤเวลาทำราชการ เห็นไหม พอเกษียณอายุ มีบำนาญกินเขาก็รอให้แล้ว นี่เข้าวัดเข้าวาเพื่อจะหาทรัพย์สมบัติ หาเสบียงอาหารเพื่อจะเดินทางไกลกัน

เวลาจิตนี้ออกจากร่างนะ คนเรานี้ออกจากบ้าน ถ้ามีเสบียงพร้อมไป อย่างไรมันก็ไป มันยังอบอุ้มใจ คนออกจากบ้านมามีแต่ตัว ไม่มีสิ่งใดติดตัวออกมาเลย มันออกไปมันจะทุกข์ยากแค่ไหน? จิตใจที่มันออกจากร่างไปเราได้รับการรักษาของเรา นี่เกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา ศาสนาสอนอย่างนี้ไง สอนเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ แล้วเราเลือกเอา จะเลือกเอาทางไหน? เลือกเอาทางโลก เราต้องอยู่กับโลก หน้าที่การงานทางโลกเราก็ต้องดูแลรักษาของเรา เพื่อมีสติ เพื่อมีปัญญาของเรา

ถ้ามีสติปัญญาของเรา เห็นไหม คนถ้ามีสติปัญญา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ “ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” องค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความประมาทเลินเล่อที่ขาดสติ นี้เองก็สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ย้ำเป็นคำสุดท้ายเลยว่าอย่าขาดสติ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระอานนท์

“อานนท์ เธอเห็นโทษของชีวิตของความตายวันละเท่าไร?”

โธ้ย นี่วันละกี่หนๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ไม่ใช่หรือ ทุกลมหายใจเข้า
ออกต้องมีสติ ทุกลมหายใจเข้าออกระลึกถึงความตาย พวกเรานี่หายใจเข้าถ้าไม่หายใจออกก็ตาย
หายใจออกถ้าไม่หายใจเข้ามันก็ตาย แค่ว่าหายใจเข้าและหายใจออก มีสติอยู่กับมันไปตลอด แล้ว
เวลาเรามาภาวนากัน นี้กำหนดลมหายใจ

หลวงปู่ฝั้นท่านพูดบ่อย “ลมหายใจนะ หายใจทิ้งเปล่าๆ” ทางโลกก็หายใจเพื่อดำรงชีวิต
นี่ไง ขาดออกซิเจนเราก็ต้องตาย แต่หายใจทิ้งเปล่าๆ คือหายใจด้วยสถานะของโลกที่เกิดมาเป็น
มนุษย์พบพุทธศาสนา เกิดเป็นมนุษย์มีค่ามากๆ เวลาเราหายใจ โดยธรรมชาติของมันหายใจเพื่อ
เอาออกซิเจนเข้าไปฟอกเลือด ฟอกต่างๆ นี่เราหายใจไปเพื่อดำรงชีวิต แต่ถ้าเรามีสติ ลมหายใจ
นั้นเป็นอานาปานสติ เรามีสตินะ เรากำหนดพุทโธ พุทโธ

คำว่าพุทโธเข้า พุทโธออก มันก็เป็นพุทธานุสติ มันมีประโยชน์ขึ้นมาทันทีเลย แต่ถ้าเรา
หายใจทิ้งเปล่าๆ เราก็หายใจกันอยู่นี่ไง เราก็ดำรงชีวิตกันอยู่นี่ไง เพื่อชีวิตนี้ เพื่อฟอกโลหิต เพื่อ
สมองได้มีออกซิเจนได้ทำงาน เพื่อความเป็นอยู่ของเรา เราเกิดเป็นมนุษย์แล้วได้พบพุทธศาสนา
เราเกิดเป็นมนุษย์ด้วยอริยทรัพย์อยู่แล้ว แต่ถ้าเราต่อ ยอดล่ะ? เราต่อ ยอด เราต่อความเป็นไป เห็น
ไหม

คุณทุกคนเกิดมาทุกคนก็อยากมีปฏิภาณไหวพริบ ทุกคนก็อยากจะมีคุณงามความดี ทุกคน
อยากมีปัญญา ทุกคนอยากจะมีสิ่งใดที่เรามีปฏิภาณที่ดี นี่ไปปฏิภาณดีมันมาจากไหนล่ะ? เวลานั่ง
สมาธิกัน พุทโธ พุทโธ นี่เราฝึกหัดใจ เวลาทางกีฬาเขาต้องฝึกซ้อมเพื่อความเข้มแข็งของเขา เขา
ต้องมีเทคนิคของเขา เขาต้องมีผู้สอนของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เรากำหนดพุทโธ พุทโธของเรา เราจะสอนใจเรา ถ้ามีสติปัญญา มันจะต่อ
ยอดของมันขึ้นมา ถ้าต่อ ยอด จิตใจของเรามันวางหมดนะ คุณเวลาเราวิตกกังวล นี่แบกโลกทั้ง
โลกเลยแล้วเครียดมาก แบกโลกทั้งโลกเลย แล้วถ้าเราวางทั้งหมด วางโลกทั้งหมดเลยแล้วจิตใจ
เป็นอิสระ นี่ใจจิตใจที่มันอ่อนแอ อ่อนแอเพราะมันไปแบกเขา แบกเขามันถึงยืนตัวเองไม่ได้

เวลามันปล่อยเข้ามามันจะเป็นอิสระ นี่กำหนดลมหายใจหรือพุทธโธ ถ้ามีสติมีปัญญามันจะรู้จักตัวคนของเรา

ถ้าเห็นตัวตนของเรา เห็นไหม เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา เรามีสมอง เรามีร่างกาย เรามีต่างๆ เราเห็นหมด แต่เราไม่เห็นใจของเราใจ เราไม่เห็นหัวใจของเรา เราไม่รู้จักตัวเรา เป็นความจริงในตัวเรา ถ้ารู้จักความจริงในตัวเรา พอจิตมันสงบเข้ามานะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี พอจิตสงบเข้ามา คุณค่าของแก้ว แหวน เงิน ทอง ของยศถาบรรดาศักดิ์มันอยู่ข้างนอก เมื่อก่อนเราได้ออย่างนั้นมาเราก็มีความพอใจเพราะมันเป็นอามิส แต่พอเรากำหนดลมหายใจ กำหนดพุทธโธ พอจิตมันสงบเข้ามา สิ่งนี้มีคุณค่ากว่า

สิ่งนี้มันเป็นทรัพย์สมบัติที่มีคุณค่ามากกว่า พอมีคุณค่ามากกว่า ถ้าเราปล่อยเข้ามาเป็นอิสระของเรา เราอยู่กับตัวของเรามันมีค่ามาก มีค่าเพราะอะไร? มีค่าเพราะเราสุขจริงๆ ใจ มีค่าเพราะมันไม่เป็นจี๊เข้าใครใจ มันเป็นอิสรภาพโดยตัวของมันนะ เป็นสัมมาสมาธิชั่วคราว ถ้าเป็นสัมมาสมาธิชั่วคราว ถ้าเราฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญาออกไป นี่ปัญญาพุทธศาสนา

คูตีเวลาเขายึดครองโลกกัน เขาต้องใช้ปัญญาของเขาวางแผนของเขาเพื่อยึดครองโลกกัน แต่เราจะยึดครองหัวใจของเราไม่ให้มันไหลไปตามกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ไม่ให้กิเลสค้นหาความทะยานอยากมีอำนาจเหนือมัน เราจะยึดครองหัวใจของเรา ถ้าเรายึดครองหัวใจของเราใช้สติปัญญาแยกแยะ เวลามันขับเคลื่อน เวลาขับเคลื่อน เวลาความอยาก ค้นหาความทะยานอยากคือน้ำล้นฝั่ง กิเลสมันล้นฝั่ง มันบีบบังคับยิ่งอยากนู่นอยากนี่ อยากไปหมดเลย นี่มันเหมือนน้ำล้นฝั่ง ถ้าเรามีปัญญาแยกมันมันมาจากไหน?

นี่ไอ้ความที่มันบังคับเรา มันอยากได้อะไรดี อยากไปหมด มาจากไหน? แต่ถ้ามันปล่อยขึ้นมามันกลับได้ มันกลับได้เพราะมันเห็นคุณค่าของตัวเองมัน แล้วถ้าเกิดปัญญามันแยกแยะเข้ามา มันแยกแยะ เห็นไหม นี่ที่ว่าสัพเพ ชัมมา อนัตตา ธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตา ธรรมทั้งหลายมันเป็นอนัตตาอยู่แล้ว สรรพสิ่งในโลกนี้มันแปรสภาพอยู่แล้วไม่มีอะไรคงที่หรอก แต่มันโง่เอง จิตใจมันโง่เอง จิตใจมันไม่เห็นของมันเอง

นี่สัพเพ ชัมมา อนัตตานะ โลกนี้เป็นอนัตตา มันเป็นอนิจจัง มันเป็นอนัตตาหมด ชีวิตนี้เกิดมาก็ต้องตาย มันก็เป็นจริงๆ นั่นแหละ แล้วมันก็โง่อยู่อย่างนั้นนะ โง่อย่างไร? โง่ให้ค้นหาความทะยานอยากมันครอบงำใจ ยังไม่ถึงเวลาพຽ່นี้ค่อยทำ เรายังหนุ่มยังสาวอยู่นะ ให้แก่เหล่า

แล้วค่อยทำ นี่มันโง่โง่ มันโง่เพราะมันไม่เห็นตัวมันโง่ มันส่งไปอนาคตหมดเลย แล้วอนาคตมันคืออะไร? อนาคตมันคือสมบัติบ้า เพราะอนาคตมันยังไม่มา จินตนาการกันไป

สมบัติบ้า สมบัติบ้าคือมันบ้าโง่ มันอยากได้อะไรของมันโง่ แล้วเป็นจริง นี่โง่สิ่งที่เป็น ตัณหาความทะยานอยากมันทำให้โง่อย่างนี้โง่ ถ้าโง่อย่างนี้มันก็ผิดวันประกันพรุ่งไปเรื่อยๆ แต่ถ้ามีสติปัญญานะ พอมันเห็นคุณค่าของมันนะ ถ้าเห็นคุณค่าของมัน นี่ร่างกายยังเข้มแข็ง ยังแข็งแรงอยู่เรามีโอกาสปฏิบัติได้ เราจะรีบทำของเรา ต่อเมื่อนั่งก็โอย ลุกก็โอย นิ่งก็ไม่ได้ เดินก็ไม่ได้ ขยับก็ไม่ได้ จำเป็นต้องไปแล้ว อยากปฏิบัติ อยากจะเอาชีวิตนี้รอด ต่อเมื่อมันทำไม่ไหว แล้วมันถึงอยากทำ แต่ที่มันยังทำได้อยู่นี้มันไม่ทำ มันยังประมาทเลินเล่อของมันอยู่ แต่เวลาจะทำขึ้นมาจะมันก็โอดโอย มันจะทำตอนนั้น

นี่ตัณหาความทะยานอยากมันล้นฝั่ง มันหลอกลวงไปแบบนี้ แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเราเห็นใหม่ เราจะแก้ไขของเราเดี๋ยวนี้ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันเห็นคุณค่าของมัน แต่คนหัดใช้ปัญญาะ นี่ถ้าจิตมันไม่สงบมันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาของกิเลส ปัญญาของกิเลสหมายถึงว่า สัตยชาติญาณความเป็นมนุษย์ เราเกิดมามีกายกับใจ เรื่องของจิตใจมันคิดของมันอย่างนี้ ธรรมชาติของมันเป็นแบบนี้ ธรรมชาติของมันเป็นแบบนี้ แล้วเราไปคิดธรรมะด้วยธรรมชาติที่เป็นกิเลส กิเลสที่มีวิชาความไม่รู้มันไปคิดธรรมะ มันก็เลยเป็นโลกีย์ปัญญา คิดเห็นแก่ตัวโง่

นี่ศัพท์ ชัมมา อนัตตา นิพพานเป็นความว่าง จิตใจเราก็ว่างแล้ว เราก็ไปทำคุณงามความดี เราเกิดมาพบพุทธศาสนา เราเป็นชาวพุทธ พุทธศาสนาสอนเรื่องปัญญา เรามีปัญญาสุดยอด เราเป็นคนฉลาด เราเป็นคนประสบความสำเร็จทั้งนั้นเลย นี่โง่ นี่ปัญญาของกิเลสเพราะอะไร? กิเลสมันหลอกโง่ คิดอย่างนี้มันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แต่กิเลสมันพาคิดโง่ เราโง่ คำว่าเรามันซ่อนอยู่ข้างหลัง คำว่าเรามันซ่อนโง่ เรามีปัญญา เรารู้ เรารู้ทุกอย่างเลย แต่ไม่รู้จักตัวมันเอง เพราะนี่คือโลกีย์ปัญญา ปัญญาของกิเลส นี่กิเลสพาใช้

แต่ถ้ามันเป็นภาวนามยปัญญา จิตใจมันก็สงบเข้ามาก่อน เราอยู่ไหน? นี่เราอยู่ เราเก่ง เราฉลาด เราเป็นคนมีความสามารถ เราเป็นคนมีบุญ เราเป็นคนที่ดีในธรรม เราเก่งไปหมดเลย เราอยู่ไหน? พอมันกลับมาที่ตัวเราปั๊บ อืม เราไม่เก่งเลย เราไม่เก่งเลย เพราะเรายังไม่รู้อะไรเลย พอเราไม่รู้อะไรเลยมันก็ฝึกหัดใช้ปัญญา

ถ้ามันฝึกหัดใช้ปัญญาละ นี่วิปัสสนาเกิดตรงนี่ ถ้าจิตมันไม่สงบ สิ่งที่เกิดอยู่นั้นเป็นโลกียปัญญา เป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ที่เกิดมามีกายกับใจ ธรรมชาติของใจมันทำงานแบบนั้น ธรรมชาติของใจ ถ้ามันคิดทางโลกมันก็เป็นหน้าที่การงาน เป็นวิชาชีพ ถ้ามันคิดทางธรรมมันก็เป็นธรรมชาติของมันเป็นแบบนั้น แต่ธรรมชาติเป็นแบบนั้น ถ้าเรามีสติปัญญา ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกอย่าประมาทๆ ถ้าใช้สติปัญญาเข้ามามันจะเป็นปัญญาอบรมสมาธิ

ตริกเรื่องธรรมๆ ตริกเรื่องธรรมได้อะไรละ? ไม่มีอะไรเลย นั่นสมบัติของพระพุทธเจ้าทั้งหมด ตริกแล้วมันก็ไม่มีอะไรเลย มันไม่มีอะไรเลยมันก็ปล่อยๆ เข้ามา พอปล่อยมันก็เป็นอิสระใจ ก็เป็นเราใจ ใจที่ว่าเราสู้เราเก่งเพราะเป็นเราใจ ถ้ามีสัมมาสมาธิมันจะปล่อยวางเข้ามาได้ ถ้าเป็นมิจฉาละ? มิจฉานะพอมันเป็นฌานเป็นญาณมันมีกำลังของมัน เป็นมิจฉามันจะแสดงฤทธิ์แล้ว มันจะออกฤทธิ์ออกเดช นี่ถ้าเป็นมิจฉา

ถ้าเป็นสัมมานะ สัมมาคือสงบเย็น พอสงบเย็นขึ้นมา ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญามันจะเกิดภาวนามยปัญญา ถ้าเกิดภาวนามยปัญญา อย่างที่บอกว่านี้ที่มันเป็นไตรลักษณ์ ที่มันเป็นโลกนี้เป็นความว่าง มันจะรู้เลยอะไรเป็นความว่าง ความว่างมันเกิดบนอะไร? มันเกิดจากไม่ว่าง อะไรมันถึงไม่ว่าง แล้วไม่ว่างมันมาจากไหน? มันเป็นอึดตาอย่างไร? มันเป็นที่วิมานะอย่างไร? แล้ววิมานะมันจะวิปัสสนาให้วิมานะให้มันเป็นสัมมาทิฐิ ความเห็นที่ถูกต้องดีงามอย่างไร? แล้วสัมมาทิฐิแล้วมันยังย่อยสลายของมัน มันยังคงที่ไม่ได้ของมันมันเป็นอย่างไรร?

นี่มันรู้มันเห็นของมันเข้าไป มันก็เป็นสมบัติของเราใช่ไหม? มันไม่ใช่เรา เราซ่อนไว้ แต่ไปตริกในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เป็นโลกียปัญญา แต่ถ้ามันเป็นปัญญาของเราที่จะชำระเรา ชำระใจความไม่รู้ ใจความโง่เขลาแต่คุณของตัวเอง มันจะเกิดปัญญาขึ้นมา ถ้าปัญญาอย่างนี้มันแยกแยะขึ้นมา อย่างนี้มันถึงเป็นปัญญาของเรา นี่ภาวนามยปัญญาเกิดอย่างนี้ ถ้าเกิดภาวนามยปัญญา นี่ปัญญาในพุทธศาสนา เราก็คิดมันถ้อมันกันว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา นั่นเป็นปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ววางธรรมวินัยไว้

เรายังโง่เขลาแต่คุณ ไปจำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วก็เที่ยวโม้ เทียวคุยไป นี่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา แล้วมึงรู้อะไร? มึงเห็นอะไร? มึงทำอะไรได้? ก็ยังโง่อยู่นี่ไง แต่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญาละ แต่ถ้ามันมี

สติปัญญาเข้ามา มันรู้จริงเข้ามามันสะท้อนใจนะ มันสะท้อนใจว่าชาวพุทธเราทำไมตะครุบเงากันอยู่แบบนี้? ทำไมชาวพุทธมันตะครุบเงากันอยู่? กบฝ้ากอบัว

เรามีเพื่อนเป็นฝรั่งนะเขามาวบชอยู่ เขาบอกเลยนะ ชาวพุทธในเมืองไทยนี่เหมือนกบ ฝ้า ของคืออยู่ แต่ไม่รู้จักใช้ ไม่รู้จักรักษา เขาอยู่ถึงยุโรป เขาจะบวชจะเรียนเขาต้องบินข้ามน้ำข้าม ทะเลมาบวชมาเรียน แต่พวกชาวพุทธ พวกคุณนายในเมืองไทย ของอยู่กับตัว วัดอยู่ข้างบ้าน พระเต็มประเทศไทย แต่ไม่รู้จักอะไรเลย ไม่สนใจ ไม่ไขว่คว้า ไม่แสวงหา เหมือนกบฝ้ากอบัว

นี่ก็เหมือนกัน เวลาภาวนาไปนะมันเหมือนกับคนตะครุบเงา โอ๊ย สัพเพ ธัมมา อนัตตา ธรรมะเป็นความว่าง นิพพานเป็นความว่าง มันตะครุบแต่เงา แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาละ ทำไมมันถึงว่าง? ไอ้ที่มันว่างๆ มันมาจากไหน? ทำไมมันถึงว่างละ? แล้วว่างไปแล้วเดี๋ยวมันก็จะไม่ว่างอีกแล้ว แล้วไม่ว่างมันเป็นอย่างไร แล้วบีบคั้นหัวใจอย่างไร?

มันรู้มันเห็นแล้วมันเศร้าใจนะ คนที่ตะครุบเงามันไม่ได้อะไรคิดไม่คิดมือเลย แต่คนที่ ปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ มันจะมีข้อเท็จจริงติดหัวใจมันไป จิตสงบก็รู้ว่าจิตสงบ จิตไม่สงบ มันก็รู้ว่ามันบีบคั้นหัวใจอย่างไร? เวลาปัญญามันเกิด อ้อ ภาวนามยปัญญามันเป็นอย่างนี้ มันถึง ได้ถอดได้ถอน มันถึงชำระล้าง มันถึงได้ถอนศรที่ปักใจออกมาได้ ศรที่ปักคาหัวใจ ไม่มีใครไป จับถึงตัวศรนั้น คิงมันออกมาไม่ได้ แต่เวลาภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมามันจับศรนี้ได้ นะ สมาธิ เป็นผู้จับ ปัญญาเป็นผู้ตัด มันถอดมันถอนมันลากออกมาจากหัวใจอย่างไร? มันรู้มันเห็นของมัน นะ มันไม่ใช่ตะครุบเงา มันมีข้อเท็จจริงมันไม่ใช่เงา ทำจริงๆ

นี่ไงถึงบอกว่า เวลาบอกว่าเป็นนามธรรมๆ สิ่งที่เป็นนามธรรม นามธรรมมันคู่กับ นามธรรมนะ ความรู้สึกนึกคิดก็เป็นนามธรรมเหมือนกัน มันก็เข้าไปเผชิญกับความจริงอันนั้น แล้วมันถอดมันถอนขึ้นมา มันจะเห็นความจริงของมัน นี่พุทธศาสนาประเสริฐตรงนี้ ประเสริฐ มากๆ แล้วประเสริฐตรงนี้พิสูจน์ตรงที่ไหนล่ะ? พิสูจน์ตรงที่หัวใจของสัตว์โลกนะ พิสูจน์ใน หัวใจของโยมทุกๆ คนนั่นแหละ ในหัวใจนั่นนะถ้าทำขึ้นมาได้มันก็จะได้ ถ้าในหัวใจนั้นทำ ขึ้นมาไม่ได้มันก็จะไม่ได้

เปิดพระไตรปิฎกขนาดไหน หลวงตาท่านบอกว่าปลวกมันกินไปทั้งเล่มนะ ปลวกมันกิน หมดนะ หนอนแทะกระดาษไง ไม่ใช่ดูถูกนะ ศึกษานี้เป็นปริยัติ แต่ถ้าเราไปยึดตรงนั้นโดยที่ยัง ใงอยู่ นี่ไงหนอนแทะกระดาษ แต่ถ้าเราพิสูจน์ในหัวใจของเรา ขึ้นมาจากหัวใจของเรา เป็นความ

จริงในหัวใจของเรา ศาสนามีชีวิตชีวา ทุกข์ก็รู้ว่าทุกข์ สุขก็รู้ว่าสุข แล้วมันเป็นจริงขึ้นมา ศาสนา
นี่มันมีชีวิตชีวา จับต้องได้ มันเป็นสมบัติของเราละ

นี่พูดถึงว่าชาวพุทธไง เราแสวงหากัน อุตส่าห์มากัน อุตส่าห์มาทำบุญกุศลกัน บุญกุศล
เราทำบุญกุศล เสียสละทานขึ้นมาแล้วได้ฟังธรรม ธรรมนี้จะเตือนหัวใจของเรา เตือนชีวิตของ
เรา เตือนสติปัญญาของเราให้เรารู้จักตัวเรา มีคุณค่าขนาดไหน? หน้าที่การงานก็เป็นเรื่องหนึ่ง
ไม่ใช่ว่าไม่ต้องทำมันเลย เพราะทุกคนก็มีปากมีท้องเหมือนกัน แต่ทำแล้วดูแลหัวใจตัวเองด้วย
ดูแลหัวใจด้วยสติ ดูแลหัวใจด้วยการรักษามันให้มันสงบ แล้วฝึกหัดใช้ปัญญาของมัน มันจะก้าว
เดินของมัน เพื่อความพ้นทุกข์ของเรา เอวัง